

Obr. 88. Podhradní Lhota, Nový Šaumburk. 1 – Torzo hlavně hákovnice; 2 – denár Mikuláše Redwitze. Foto T. Třetina, Z. Schenk.

Fig. 88. Podhradní Lhota, Nový Šaumburk. 1 – Barrel fragment; 2 – denarius of Nicolaus von Redwitz. Photo by T. Třetina, Z. Schenk.

Literatura

- Janiš, D., Vrla, R., Štětina, J., Langová, J., Holík, J., Vácha, Z., Schenk, Z. 2018: *Hradý Zlínského kraje*. Lukov: Spolek přátel hradu Lukova.
- Kujovský, R., Hunka, J. 1990: Hromadný nálezní mincí z 15. století do Šurian. *Slovenská numizmatika* XI, 159–209.
- Švec, A. 2014: Nález drobných mincí z období vlády Žigmunda Luxemburského z Hlohovca. *Denarius. Numizmatický časopis*, 72–76.
- Vrla, R. 2015: Památková péče o torzální architekturu ve Zlínském kraji. *Archaeologia historica* 40, 57–75.

Summary

A project focusing on the documentation and conservation of a section of the main wall masonry (Fig. 84, 85) in the northwest part of the core of the ruin of Nový Šaumburk Castle (Podhradní Lhota cadastral area, Kroměříž District) took place in 2020. An excavation yielded an assemblage of fragments of late medieval and early modern pottery, stove tiles, architectural details and metal artefacts (Fig. 86–88). The war gear category is represented by iron arrowheads and a fragment of a bronze arquebus barrel (Fig. 88).

Zdeněk Schenk, Radim Vrla, Tomáš Třetina, Erik Vilimec

Podolí (k. ú. Podolí u Brna, okr. Brno-venkov) „Stará hora“, parc. č. 1239/178.

Středověk. Neurčený areál. Průzkum detektorem kovu. Průzkum. Uložení nálezů: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.2012000N, 16.7288000E

Počátkem léta předala pracovníkům Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., M. Májková z Horákov masivní olověný kulovitý korál s hustě přesekávaným obvodem získaný pomocí detektoru z polohy „Stará hora“, která leží v severní části intravilánu obce Podolí. Nález je analogický exempláři z nedaleké výšinné polohy „Dlouhé Kopaniny“ v Mokré u Brna (k. ú. Mokrá-Horákov, okr. Brno-venkov). Blízkost historické lesní cesty Podolské s křížovým kamenem (smírčím křížem) u rozcestí v trati „U Studánky“ poukazuje na možný vztah k úsekové komunikaci mezi obcemi Horákov a Podolí v období středověku (srov. Čalkovský 2007, 167). Podobné olověné artefakty lze z východních Čech datovat bezpečně již do 11. století. V souvislosti s nálezem „kupeckých“ závaží a mincí jsou předběžně spojovány s tranzitním obchodem (Bláha et al. 2013).

Nález z Podolí u Brna patří mezi preciznější výrobky a mohl by souviset až s mladším časovým zařazením. Ze zahraničních prací je známo, že podobné artefakty, označované často také jako „přesleny“, lze datovat širěji do mezidobí vrcholného středověku až raného novověku (Egan 2010; Webley 2017).

Literatura

- Bláha, R., Hejhal, P., Skala, J. 2013: Raně středověké olověné artefakty z katastru Roudnice (okr. Hradec Králové). In: P. Boron (red.): *Argenti fossores et alii. Znaczenie gospodarcze wschodnich części Górnośląska i zachodnich krańców Małopolski w późnej fazie wczesnego średniowiecza (X–XII wiek)*. Wrocław: Chronicon, 289–305.
- Čalkovský, J. 2007: *Podolí u Brna 1237–2007. Vybrané kapitoly z historie obce*. Podolí u Brna: OÚ Podolí u Brna.
- Egan, G. 2010: *The Medieval Household, Daily Living c. 1150–1450. Medieval Finds from Excavations in London 6*. Rochester: Boydell Press.
- Webley, R. 2017: Spindle Whorls. In: *Portable Antiquities Scheme* [online]. © MMIII–MMXXI [cit. 2021-09-02]. Dostupné z: <https://finds.org.uk/counties/findsrecordingguides/spindle-whorls>.

Summary

Early in the summer, M. Májková from Horákov handed over a detector find, to the staff at Institute for Archaeological Heritage Brno, of a massive lead spherical bead with a densely cut circumference from “Stará hora” field situated in the north of the built-up area of Podolí (Brno-Country District). Such lead artefacts can be dated as early as the 11th century; the Podolí find is a more precise product and its dating might be later.

Martina Májková, Petr Kos

Pohořelice (k. ú. Pohořelice nad Jihlavou, okr. Brno-venkov)

Ul. Brněnská, parc. č. 996/3.

Vrcholný středověk. Neurčený areál. Vertikální řez. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 48.9828072N, 16.5255103E

Archeologický výzkum probíhal při stavbě nového parkoviště u místní polikliniky na ulici Brněnská. Místo se nachází v blízkosti regulovaného břehu řeky Jihlavy, většina zemních

prací tak probíhala v recentních navážkách. Starší nálezy byly získány při stavbě retenční nádrže, která dosahovala hloubky až 3 m. V rámci výzkumu byl zdokumentován celkový profil, z jehož spodních vrstev byly získány střepy středověké keramiky, které je možné datovat do 14.–15. století. Zjištěná situace souvisí s již dříve učiněnými nálezy středověkých nádob při stavbě polikliniky. Místo nálezu se nachází v severozápadní části středověkého městečka, sled vrstev může znamenat dorovnání terénu související s tehdejší částečnou regulací koryta řeky Jihlavy. S ohledem na poblíž stojící most, resp. historicky probíhající komunikaci směrem na Brno, je možné i zde předpokládat existenci mostu ve středověkém období. Vrstvy tak mohou souviset rovněž s úpravou terénu pro jeho stavbu (Geisler 1997, 156–157).

Literatura

Geisler, M. 1997: Archeologické lokality na katastru města Pohořelice. *Jižní Morava* 33, sv. 36, 149–158.

Summary

A formation with lower layers containing 14th to 15th century pottery was documented during a rescue excavation in Brněnská Street (Pohořelice cadastral area, Brno-Country District).

Ivan Čížmář

Pohořelice (k. ú. Pohořelice nad Jihlavou, okr. Brno-venkov)

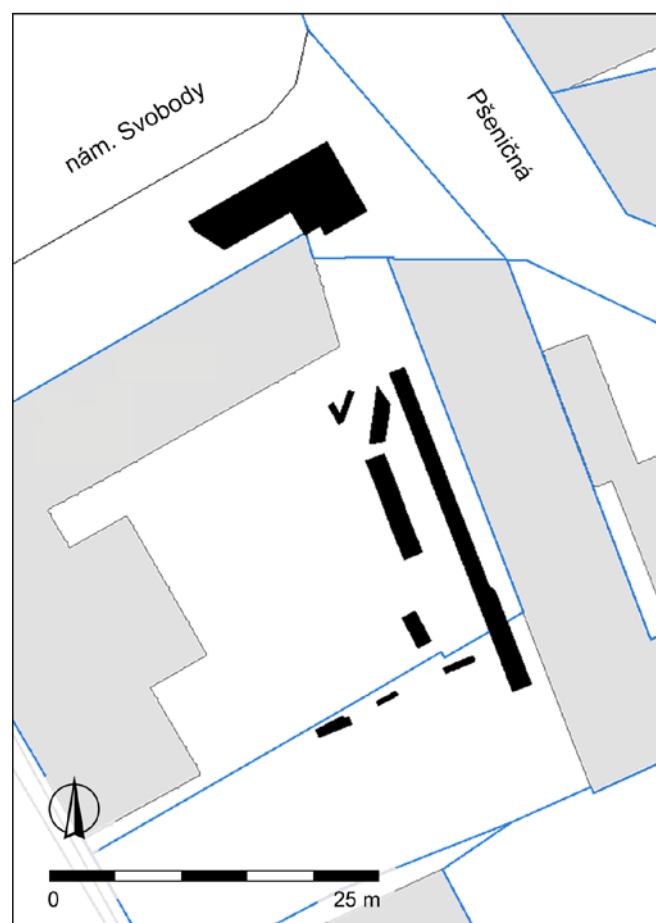
Náměstí Svobody č. p. 79, parc. č. 1919.

Vrcholný středověk, pozdní středověk, novověk. Vesnice/městečko. Skupina/síť sond. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: WGS-84 – 48.9812475N, 16.5250139E

Na místě nynějšího domu na náměstí Svobody č. p. 79 v Pohořelicích byl v letních měsících roku 2019 proveden záchranný archeologický výzkum (A41/2019; obr. 89) v místě bývalého hotelu Pffann. Výzkum byl vyvolán kompletní rekonstrukcí objektu a kanalizační sítě.

Městečko Pohořelice bylo patrně založeno brzy na počátku 13. století, hypoteticky se počítá k nejstarším městům na Moravě. Příspěla k tomu výhodná poloha u přechodu přes řeku Jihlavu, přes který vedly cesty z Brna na Mikulovsko, Znojensko a dále do Rakous. Lokalita patřila ve svých počátcích markraběti Vladislavu Jindřichovi. Prvá zpráva o ní pochází totiž z roku 1222 (Borský 2018, 165–186). V místě bývalé hotelu Pffann stál kdysi dvůr zvaný „U Okrouhlého kamene“, o kterém je první zmínka z roku 1598, kdy ho od Voršily, vdovy po Osvaldu Steinerovi, koupil Kryštof Dyckart. Někdy na přelomu 16. a 17. století byl dvůr přestavěn. Následně se zde poměrně často střídali majitelé. Když je roku 1682 postoupen hraběnce Marii Anně z Valdštejna, je uváděn jako pustý. Po roce 1682 nechala nová majitelka dvůr barokně přestavět, ze dvou dřívějších stavení a zastavěním proluk mezi nimi vznikla dnešní mohutná úhlová patrová budova. Stablní katastr z 20. let 19. století zachytil úhlový půdorys budovy, kdy ve dvoře, v koutě sevřeném křídly, stál drobný přístavek a na severovýchodní straně dvora se nacházely různé hospodářské budovy. V roce 1878 došlo k rozšíření budovy o obytnou přístavbu. Další přestavby následovaly po roce 1892 a výsledkem byla změna zájezdního hostince na „moderní“ hotel (Borský 2018, 424–426).

Obr. 89. Pohořelice. Přehled sond záchranného archeologického výzkumu. Archaia Brno z. ú.

Fig. 89. Pohořelice. Overview of the rescue excavation test pits. Archaia Brno z. ú.

Na záchranný archeologický výzkum v prostoru dvora bývalého hotelu Pffann v Pohořelicích jsme byli přivoláni až po vykopání části kanalizace, a i při dalších výkopech inženýrských sítí byly archeologické situace dokumentovány po provedení výkopu stavbou. Jedině v případě prostoru retenční nádrže, zhruba ve střední části dvora, a přípojky do hlavní trasy kanalizace jsme prováděli plošný záchranný archeologický výzkum.

Nejprve byly odkryty dvě cihelné jímky v západní části dvora a cihelná základová zdiva, minimálně jedno z nich odpovídá zdivu bývalé „kočárovny“. Dále byla zachycena novověká dlažba dvora a patrně stejně starý kamenný sklep s podlahou v jihovýchodním rohu dvora. Jejich vznik lze klást patrně na konec 19. století. Dlažba překrývala zahradní horizont a pod ním vrstva štětování dvora s několika vápennými jámami, které odpovídají přestavbám v 19. století. Mladší nález představovala velká vápenná jáma s krustou vápna na dně, kterou lze datovat do období barokní přestavby dvora a domu. Obklopovalo ji štětování dvora datované obecně do 17. století, pod ním ve středu dvora ležely další štětové vrstvy datované do přelomu vrcholného a pozdního středověku (obr. 90).

V prostoru retenční nádrže byl zachycen velký, minimálně 5 m dlouhý, zahlabený objekt, který pokračoval pod niveleu stavby. Odkryta byla jižní a severní hrana objektu, pravděpodobně jde o zahlabený sklep či suterén. Zánik objektu je datován po 2. polovině 15. století. V propojce mezi retenční nádrží a kanalizací byly zjištěny podlahy nadzemního domu (Dům 3) datované do 14. – 1. poloviny 15. století. Odpovídají tomu pak vrstvy štětování dvora datované na přelom 14. a 15. století, a snad i pec zachycená v exteriéru. Pod těmito štěty se v jižní